

Açıklamalı Sirküler Rapor 2009/02

ALİŞ VESİKALARININ KANUNİ DEFTERLERE KAYIT SÜRESİ VE KATMA DEĞER VERGİSİ İNDİRİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Katma Değer Vergisi Kanunu gereği, fatura veya benzeri vesika ya da gümrük makbuzu üzerinden ayrıca gösterilen ve yasal süresi içinde resmi defterlere kaydedilen KDV indirim konusu yapılabilir. Konuya ilişkin yasal metinler aşağıdaki gibidir:

KDV Kanunu Madde 29/3: *İndirim hakkı vergiyi doğuran olayın vuku bulunduğu takvim yılı aşılmamak şartıyla, ilgili vesikaların kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılabilir.*

KDV Kanunu Madde 34/1: *Yurt içinden sağlanan veya ithal olunan mal ve hizmetlere ait Katma Değer Vergisi, alış faturası veya benzeri vesikalar ve gümrük makbuzu üzerinden ayrıca gösterilmek ve bu vesikalar kanuni defterlere kaydedilmek şartıyla indirilebilir.*

Vergi Usul Kanunu'nun "**Kayıt zamanı**" başlıklı 219'ncü maddesi ise aşağıdaki gibidir:

"Muameleler defterlere zamanında kaydedilir. Şöyle ki:

*a) Muamelelerin işin hacmine ve icabına uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Bu gibi kayıtların **on günden** fazla geciktirilmesi caiz değildir.*

*b) Kayıtlarını devamlı olarak muhasebe fişleri, primanota ve bordro gibi yetkili amirlerin imza ve parafını taşıyan mazbut vesikalara dayanarak yürüten müesseselerde, muamelelerin bunlara işlenmesi, deftere işlenmesi hükmündedir. Ancak bu kayıtlar, muamelelerin esas defterlere **45 günden** daha geç intikal ettirilmesine cevaz vermez."*

Vergi Usul Kanunu'nun 183'üncü maddesinin ikinci fıkrası ise şu şekildedir: *"Yevmiye defteri ciltli ve sayfeleri müteselsil sıra numaralı olur. Mükellefler diledikleri takdirde yevmiye defteri ve tutulması zorunlu diğer defterlerini müteharrik yapraklı olarak kullanabilirler."*

VUK'nun 183 ve 219'ncu maddesinin günümüz bilgisayarlı muhasebe uygulamasına göre genel kabul görmüş açıklaması ise şu şekildedir: ***“Mali işlemlerin 10 gün içinde kanuni defterlere kaydedilmesi gerekli olup, kayıtlarını elektronik ortamda izleyen ve bu ortamlardan alınan ve yetkililer tarafından onaylanan kayıtların, en geç 45 gün içinde kanuni defterlere (noter tasdikli resmi defterlere) aktarılması zorunludur.”***

Uygulamada bazı mükellefler kanuni defterlerini çok uzun süreler yazdırmayabilmektedir. Bu husus açık bir şekilde VUK Madde 219'a aykırıdır. Maliye Bakanlığı elemanları tarafından yapılan incelemelerde kanuni defterlere kaydedilmeyen faturalarda yazılı katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacağı belirtilerek, cezalı tarhiyatlar yapılabilmektedir. Yapılan bu eleştiri elbette usulen ve KDV Kanununun yukarıda yer verilen maddelerinin lafzına uygun olmakla birlikte; mükellefin gerçekten mal ya da hizmet satın aldığı, ödemesini kanuni bir şekilde banka kanalı ile ya da çek ile yaptığı, satıcının da ilgili vesikalarını defter kayıtlarına dahil ederek ilgili döneme ait KDV beyannamesinde beyan ettiği ve dönem kazancına dahil ederek vergisini ödediği işlemlere dair katma değer vergisinin indiriminin reddedilmesi ise hakkaniyetli bir uygulama olmamaktadır.

VUK'nun 3'üncü maddesinin (B) fıkrasında; ***“Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir.”*** hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen hususlarda Maliye Bakanlığı elemanları tarafından yapılan cezalı tarhiyatlar mükellefler tarafından yargıya taşındığında; işlemlerin gerçek mahiyeti incelenmeksizin, sadece vesikaların kanuni defterlere kaydedilmemesi sebebiyle usule aykırılık yönünden yapılan cezalı tarhiyatlar, yargı tarafından bozulabilmekte ve mükellef lehine kararlar verilebilmektedir. Aşağıda bu hususta örnek olabilecek bazı Danıştay kararlarına yer verilmektedir.

Danıştay 7. Daire, 07.12.2006 - E. 2006/1793 - K.2006/2562

Gelişen teknoloji, artık yasal defterler dışında elektronik ortamda yer alan kayıtların da dikkate alınmasını zorunlu kılmaktadır. Davacı şirketin ilgili dönemde indirim konusu yaptığı katma değer vergisinin varlığına ilişkin tespitlerin bilgisayar kayıtlarından yapılması mümkün iken ibraz edilen bilgisayar kayıtları ve indirim konusu yapılan faturalar incelenmeksizin defterlere kaydedilmeyen faturalarda yazılı katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacağından söz edilerek, katma değer vergisinin indirimlerinin reddedilmesi suretiyle yapılan tarhiyatın hukuka uygun bulunmadığı.

Danıştay, Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu – E.1996/234 – K.1997/372

Öte yandan 3065 sayılı Yasanın 29 uncu maddesinin 3'üncü fıkrasında, indirim hakkının vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılı aşılmamak şartıyla, ilgili vesikaların kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılabilmesi belirtilmiştir. İncelemede, belgelerin işletme defterine 30.09.1993 gününde kaydedildiğine ilişkin tespit, vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılı içinde yapıldığından ve yükümlü tarafından da indirim hakkı ilgili takvim yılı içinde kullanıldığından, yukarıda değinilen kural uyarınca, işletme defterine geç kayıt yapılmış olması mükellefiyete bağlı bir hak olan indirim hakkını ortadan kaldırmayacaktır. Kanunda yer alan bu düzenlemelerin, indirim konusu yapılacak verginin gerçekte yüklenilip yüklenilmediğinin kontrolünü sağlamak amacıyla yapıldığı gözönüne alındığında, olayda bu amacın diğer yasal kayıtlarla sağlandığı görülmektedir. İşletme, alış belgelerini defterine 30 Eylül tarihinde kaydetmesine karşın, işlemlerini yıl başından itibaren bilgisayar kayıtlarına göre yürüterek bu kayıtlara geçirilen belgelerdeki vergilerin, belgenin ait olduğu dönem beyannamesinde indirim konusu yaptığı yıl içinde saptanan davacı adına indirimlerinin kabul edilmemesi üzerine uygulanan tarhiyatın, 3065 sayılı Yasada öngörülen düzenlemeye uygun olmadığı.

Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu – E.1994/278 – K.1995/147

Yevmiye defterine kaydedilmeyen alış belgelerinde yazılı katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacağı.

İşletmelerin, yukarıda açıkladığımız vergisel riskler ile karşılaşmamak için, kanuni defterlerini VUK'nda yer verilen yasal süreler içinde yazdırmaları gerekmektedir. Her ne kadar yargıya intikal eden uyuşmazlıklarda, KDV indirimine konu işlemlerin gerçek mahiyetleri çeşitli şekillerde ispatlanabildiği takdirde ya da işlemlerin gerçek mahiyeti araştırılmadan yapılan cezalı tarhiyatlar konusunda yargı mükellef lehine karar verebiliyor olsa da, KDV Kanunu'nun yukarıda yer verilen maddelerinin lafzına dayalı olarak yapılan cezalı tarhiyatları haklı görerek onaylayan yargı kararları da olabilecektir.

**DENGE DENETİM YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**